

23-07-2011

عربستان سعودی، در "نشئه" تدارکات بهترین جنگ افزار ها
- ظهور نیروی سرکوبگر منطقه یی" در "بهار آزادیخواهی عربی"-

1. پیشگفتار

2. نیاز عربستان سعودی به تدارکات تازه نظامی

3. خرید تانک های "لیو پارد"، جزئی از تدارکات گسترده نظامی

3.1. مشخصات "لیو پارد 2" (Leopard 2)

3.2. واکنش احزاب سیاسی در جمهوری فدرالی آلمان

4. ارزیابی انتقادی تدارکات گسترده کاخ نشینان ریاض

4.1. خرید لیو پارد بمتابه قله "کوه یخ"

4.2. تلاش برای تهیه "سلاح هسته یی"، اقدام محکوم در نطفه

4.3. ریاض در پی توجیه اهداف راهبردی اش

4.4. تهران در پی پیاده کردن راهکار "تفاهم امنیت بومی"

4.5. اولویت های غرب: "اهداف راهبردی" و "آرمان گرایی آزادیخواهانه"

نتیجه گیری

رویکرد ها

1. پیشگفتار

موج آزادیخواهی کشور های عربی از "میدان مروارید" تا "چهار راه آزادی" ساختار های اقتدار گرای این سر زمین ها را قسما بشکل کامل فرو ریخته است و قسما دست کم متزلزل نموده است. این قیام ها علیه خود کامگان و " فرعون صفتان" کنار رود نیل، از یک طرف نیاز به بازنگری اصول "راهبرد های" کشور های غرب را در قبال سرزمین های عربی روشن نموده است. از سوی دیگر تندی و تیزی این حرکات خودجوش منجر به بروز "پیمان های تازه" در منطقه شده است. در عین زمان، نظر به فقدان پایه های مردمی، شیخ های کاخ نشین عربی دست به تدارکات تازه نظامی زده اند. در واکنش به این دگرگونی ها، حکومت عربستان سعودی تلاش میبورد تا هرچه زودتر، به غرض حفظ منافع "راهبردی، سیاسی و مذهبی" نظام "تمامیت

گرا" در آن کشور از جمله تانک های "لیوپارد 2" Leopard 2 را از جمهوری فدرالی آلمان خریداری کند.

درین جستار، بویژه در پرتو باز نگری راهبردی غرب، بر پس منظر تلاش های "حریرپوشان" عربستان سعودی نظر انتقادی انداخته میشود.

2. "نیاز" عربستان سعودی به تدارکات تازه نظامی

عربستان سعودی بمتابیه بزرگترین کشور سرزمین های عربی، با درنظر داشت منابع سرشار نفتی از بدو تاسیس از اوایل سال های 30 دهه بیست به اینسو برای نجات از "برودت و حرارت های سیاسی" ناملایم درمنطقه در سایه "حمایت کشور های غرب" لم داده است. از سوی دیگر آل سعود در درازای تاریخ برنامه های صیانت از منافع "راهبردی" اش را با پیاده کردن اهداف سیاسی و گسترش راه و روش مذهبی "وهابیت" در "تبنای و همچشمی" با نیرو های قیادتگرا (هژمونیکست) در منطقه دنبال نموده است. از آنجاییکه ریاض از توانایی های سرشار مالی برخوردار بوده، تا اندازه زیاد در راه حصول این اهداف خویش از طریق "سختاوت های مالی" دستاورد های هم داشته است. دامنه این تلاش های حکومت ریاض از "هجوم خزنده" در راه تمویل مدارس دینی در پاکستان و پشتیبانی مالی و عقیدتی از گروه های خاص جهادی در افغانستان گرفته تا "حمایت های همه جانبه" از بنیاد های "سلفی" در سر تاسر جهان گسترش مییابد. در عین زمان و با وجود تفاوت های بنیادی عقیدتی و سیاسی با نظام های قیادتگرای صدام حسین و حسنی مبارک، ریاض در رقابتهای منطقه یی از نزدیک درجهت تقویت این حکومتها در برابر ایران کوشیده است و از بغداد و قاهره پشتیبانی نموده است. این حمایتها تا اشغال کویت توسط سربازان صدام حسین ادامه داشت. چگونگی راندن قوای مهاجم عراق از کویت منجر به بروز تضاد فکری بین وهابی های کرسی نشین و اسامه بن لادن، رهبر شبکه دهشت افکن القاعده گردید. تا زمانیکه نظام های حاکم در بغداد و قاهره در راستای اهداف راهبردی ریاض، بویژه در تخاصم مذهبی و تضاد های سیاسی با نظام بنیاد گرای جمهوری اسلامی ایران، عمل کرده اند، آل سعود بخود زحمت روا نداشته است تا از "دژ دفاعی" استوار بر پایه های "اعانه های مالی" بیرون رفته و خود وارد کار زار شود.

ولی اینک با موج آزادی خواهی "بهار عربی" و فرو پاشی بخشی از نظام های اقتدار گرا، عربستان سعودی بویژه مناطق شیعه نشین و نفت خیز شرقی آن، و همچنان کشور های شیخ نشین اقتدار گرای خلیج ازین تند باد دگرگونی و آزاد منشی مصوون نماندند. از آنجاییکه نخست از همه پایه های کاخ های آسمانخراش امرای بحرین در خلیج بلزره در آمدند، عربستان سعودی بزودی دست بکار شد. نیرو های سر کوبگر "شورای همکاری خلیج" تحت فرماندهی قوای عربستان سعودی بتاريخ 15 ام مارچ سال روان وارد بحرین گردیدند. (1) اعضای شورای همکاری خلیج شامل این کشور ها میباشند: قطر، امارات متحده عربی، عمان، کویت، بحرین و عربستان سعودی. از آنجاییکه بحرین پایگاه نظامی ایالات متحده امریکا بوده و ناوگان شماره پنج آنکشور درین شیخ نشین مستقر میباشد، عربستان سعودی درین ماجرا جویی نظامی، به بهانه مداخله و تحریک ایران در امور داخلی بحرین، از پشتیبانی بی قید و شرط غرب هم برخوردار بود.

فریاد های آزادیخواهی عربی در مجموع و قیام ضد شیخ حامد بن عیسی الخلیفه، حکمران بحرین بخصوص، زنگ خطر سیاسی را برای عربستان به صدا در آورد. حکومت ریاض با در نظر داشت "اتحاد تاریخی" و اتکاه به "قول و قرارهای" پشت پرده با غرب به یک سری از تدابیر سیاسی و نظامی دست زد. اگر ریاض از یکطرف با طرح برنامه های هنگفت ملیارد

دالری به تطمیع نیرو های "نا راضی" درونی پرداخت، از سوی دیگر فرصت مناسب را از دست نداده و تلاش نمود تا هرچه زودتر جنگ افزارهای جدید، از جمله تانک های "لیوپارد 2" Leopard 2 از جمهوریت فدرالی آلمان خریداری کند.

3. خرید تانک های Leopard 2، جزء از تدارکات گسترده نظامی

3.1. ظرفیت و مشخصات "لیوپارد 2" Leopard 2

قوای نظامی جمهوری فدرالی آلمان در حدود 320 زنجیر تانک نوع "لیوپارد 2" Leopard 2 در اختیار دارد. این تانک ها در فضای "جنگ سرد" در اواخر سال های 60 سده بیست طراحی و تولید گردید. از آن زمان باینسو، با بکاربرد فن آوری های جدید ظرفیتهای جنگی و موثریت های ضربتی آن بهتر گردیده است. (2) عربستان سعودی خواستار جدیدترین نوع این تانکهای موسوم به "لیوپارد 2 ای 7" (Leopard 2 A7+) شده است. حدس زده میشود که "شورای امنیت" دولت جمهوری فدرالی آلمان تحت ریاست انجلا مرکل، صدراعظم این کشور با فروش و صدور 200 زنجیر این نوع تانک به عربستان سعودی موافقه نموده است. در کنار صدراعظم کشور آلمان وزرای امور خارجه، امور مالی، امور داخله، عدلیه، دفاع، اقتصاد و همکاری های اقتصادی در "شورای امنیت" جمهوری فدرالی آلمان عضویت دارند. (3) زمانیکه به تاریخ چهارم جولای از سفن زابیرت، سخنگوی حکومت آلمان در مورد "شایعات" در باره فروش این جنگ افزار پرسش بعمل آمد، او به عادت گذشته ها در همچو موارد پناه برده و نظر به "پنهانی بودن" همچو داد و ستد ها از دادن جواب طفره رفت. (3a)

بتاسی از اظهارات "کراوس - مافای وگمن و راین میتال" Krauss-Maffei Wegmann und Rheinmetall، تصدی تولید کننده، "لیوپارد 2 ای 7" (Leopard 2 A7+) یکی از قوی ترین تانک های جهان میباشد. از همین نگاه مولدین در هم نظری با کارشناسان نظامی این سلاح تهاجمی را "تانک جنگی سده بیست و یکم" نام گذاری نموده اند. (4) با این تانک میتوان که در جنگ های نامتناظر با خطرات ناشی از "دهشت افگنی" و انفجار های خیابانی به مبارزه موثر دست زد. علاوه بر آن لیوپارد با دستگاه ضد ماین نیز مجهز میباشد. بخش ضربتی این تانک ها که در آن چهار تن سرنشین جای میگیرند، متشکل میباشد از یک توپ 120 میلی متری که در اثنای حرکت سریع تا فاصله 2.500 متر هدف را مورد ضربه قرار داده میتواند. علاوه بر آن لیوپارد با دو ماشیندار نوع MG 3 کلبر 7,62 ملی متر مجهز میباشد. "لیوپارد دو" میتواند بر محور خود دور خورده، در گل و لای و آبهایی تا عمق دو متر و 25 سانتی متر عمل نماید.

حجم این داد و ستد، اگر واقعا بوقوع بپیوندد، بر 1,3 میلیارد یورو بالغ خواهد گردید. (5). نظر به موثریت ضربتی این سلاح تهاجمی یک تعداد زیاد کشور های دیگر نیز قوای نظامی خویش را با آن مجهز نموده اند. از جمله میتوان از این کشور ها نام گرفت: بلجیم، ایتالیا، دنمارک، ناروی، کانادا، چلی، سوئیس و سنگاپور. تا حال در حدود 3 هزار زنجیر لیوپارد بفروش رسیده است. (6) بتاسی از نظرات آگاهان نظامی "لیوپارد دو" بهترین جنگ ابزار علیه قیام های خیابانی در شهر ها محسوب میشود (7)

عربستان سعودی 22 سال قبل نیز خواهان تهیه لیوپارد از حکومت آنزمان جمهوری فدرالی آلمان شده بود. ولی نظر به ملحوظات "خطرات ناشی از آن" برای اسرائیل، برلین از فروش آن بر ریاض خودداری نموده بود.

3.2. واکنش های احزاب و گروه های سیاسی در جمهوری فدرالی آلمان

نظر به مقررات و لوایح صادراتی جمهوری فدرالی آلمان، این کشور بایست از فروش و صدور جنگ افزار ها به "مناطق تشنج آمیز سیاسی" خودداری نماید. از این نگاه فرکسیون های احزاب مخالف در درون بوندس تاگ Bundestag، پارلمان مرکزی این کشور خواهان استیضاح شدند. (8) به نظر سیگمار

گابریل، رئیس حزب سوسیال دموکرات آلمان، صدور این جنک افزارها بدون کم و کاست گامی است خلاف لوایح صادراتی این کشور. گابریل در خطاب به احزاب ایتلافی حکومت گفته است: "باینترتیب حکومت با صدور لیو پارد در کنار کاخ حاکمیت فیودالها یعنی کسانی قرار گرفته است، که جنبشهای مردم سالاری را سرکوب مینمایند." (9) به همین منوال نمایندگان فرکسیونهای "حزب سبز" و "حزب چپ"، حکومت مرکزی آلمان را متهم به ضربه زدن به جنبش دموکراسی در کشورهای عربی نموده اند. (10)

یورگن تربیتین، رئیس فرکسیون سبزها در پارلمان در انتقاد بر حکومت گفته است: "شما مدرنترین جنگ افزارها را در اختیار نظام قیادتگرای پادشاهی قرار میدهید که حقوق بشر را لگد مال مینماید. همچنان گریگوری گیزی، رئیس فرکسیون "حزب چپ" در پارلمان بر حکومت انتقاد کرد که نه تنها از جنبش مردم سالاری پشتیبانی نه نموده است، بلکه برعکس در مخالفت به آن عمل مینماید. (11)

4. ارزیابی انتقادی تدارکات گسترده نظامی کاخ نشینان ریاض

4.1. خرید لیو پارد بمثابه "قله کوه یخ"

فروش 200 زنجیر تانک لیو پارد برای جمهوری فدرالی آلمان بزرگترین داد و ستد جنگ افزارها با کشور عربستان سعودی خوانده میشود. از سال 1991 باینسو آلمان در کنار دیگر وسایل جنگی در حدود 36 تانک نوع فوکس "Fuchs" و 1.400 موشک دافع هوا به آن کشور فروخته است. (12)

با وجود آن خرید تانکهای لیو پارد در مقایسه با بر نامه های نظامی و تلاش های تدارکی عربستان سعودی خیلی ناچیز و کوچک جلوه می نماید. باساز گزارش "واشنگتن پست" Washington Post، روزنامه پرتیراژ امریکایی، وزارت دفاع ایالات متحده امریکا به اطلاع کانگرس رسانیده است، که قرار است که امریکا در حدود 60 میلیارد دلار امریکایی به عربستان سعودی اسلحه بفروشد. (13)

در آن اساطیر سر زمین هندوکش، که حوادث از زبان حیوانات گفته میشوند، داستان شکار دسته جمعی شیرزیان، گرگ "سپید دندان" و روبای مکار و جیزه جالب به ارمان میآورد: گفته میشود که پس از شکار جمعی و طیفه تقسیم "طعمه" بر دوش گرگ افتاده وی در خطاب به شیر چنین میگوید "گاو کلان حق سلطان، گوسفند لاغر مال چاکر و ماکیان چاق بهره رو باه چالاک".

در تقسیم "شکار دسته جمعی" در دنیای واقعی "جهانی شدن تحت سرکردگی امریکا"، کشورهای دیگر هنوز هم از اهمیت نسبی برخوردار بوده و از جمله فرانسه، بریتانیای کبیر و آلمان از یک طرف بین خود و از طرف دیگر با هژمونی امریکا در زد و بند های دایمی و ناگسستی قرار دارند. از آنجاییکه خرید اسلحه از آلمان در حدود 2 درصد تدارکات تسلیحاتی سعودی از امریکا می باشد، این نکته بیانگر رضایت خاطر سلطان جنگل از تقسیمی است که دست گرگ صورت می گیرد. اگر این داد و ستد جنگ افزارها واقعیت پیدا نماید، که در آن شکی وجود ندارد، پس این معامله بزرگترین فروش اسلحه تاریخی امریکا به یک کشور دیگر محسوب میگردد. این داد و ستد از جمله در برگیرنده این ابزارهای جنگی خواهد بود: 84 فروند هواپیمای جدید جنگی نوع "اف - 15" F-15، 70 فروند هلی کاپتر نوع "اپاچی" Apaches، 72 فروند هلی کاپتر نوع "بلک هواک" Black-Hawks و 36 فروند هلی کاپتر نوع "لینل بردز" Little Birds. علاوه بر آن عربستان سعودی یک تعداد بم های رهبری شده از طریق اقمار مصنوعی بنام "سمارت بمب" Smart Bomb و چندین موشک ضد رادار نیز بدست خواهد آورد. (14) درین راستا باید متذکر شد که عربستان سعودی در مورد خرید اقمار مصنوعی نوع Thales TCPF.PA and EADS با فرانسه گفتگو دارد. این دستگاها برای جمع آوری اطلاعات نظامی از طریق فضای منطقه بکار برده میشوند. (15)

4.2. تلاش برای تهیه "سلاح هسته یی"، اقدام محکوم در نطفه

ولی تلاش های تدارکاتی طراحان سیاست راهبردی ریاض در همین جابه پایان نمیرسد. به تاسی از ظهور جمهوری اسلامی ایران، بحیث یک قدرت پر نفوذ روز افزون و با توانی های احتمالی هسته یی

اش، عربستان سعودی حتی در جهت تهیه "سلاح های هسته بی" نیز به طرح هایی دست زده است. درین راستا، که خیلی بغرنج مینماید، عربستان، مانند همیشه، بر توانایی های سرشار مالی اش تکیه میزند. در آمد نفتی ریاض در سال 2010 بر 214 میلیارد دالر امریکای بالغ گردیده است. (16) حدس زده میشود که در سال جاری 2011 عربستان از درک صدور نفت هنوز هم درآمد بیشتر کسب نموده و این رقم به 300 میلیارد دالر بالغ گردد (17)

با داشتن این میالغ سرشار "خدا داد"، که زعمای سعودی برای کسب آن یک روز هم دست رنجه نه کرده اند، ریاض میتواند، بشکل نمونه از روابط و وابستگی عمیق عقیدتی، مالی و همسویی های "راهبردی" با پاکستان بهره ببرد. احتمال آن دور به نظر نمی رسد که یک تعداد از سیاستمداران پاکستانی، بویژه نظامیان آنکشور، نظر به آلودگی های فساد اداری و همچنان نظر به باورهای های مذهبی خویش به همچو یک "آرزوی" دیرینه ریاض جواب مثبت گویند. در آخرین تحلیل گویا گردانندگان چرخ های سیاست عربستان سعودی، از طریق "بازار سیاه هسته بی" باین سلاح مدش دست خواهند یافت.

ولی، با وجود همنوایی های گسترده امریکا با نظام بنیاد گرا و اختناق پرور ریاض، درین راستا دشواری های زیادی عرض اندام مینماید. نخست اینکه عربستان سعودی زیر "پیمان عدم گسترش سلاح های هسته بی" - [Nuclear Nonproliferation Treaty](#) - صحه گذاشته است و عدول از آن نظر به وابستگی های گسترده آن کشور به جهان غرب بسیارمشکل به نظر میرسد. (18) دوم اینکه درین راه، ایالات متحده امریکا، در همسویی با نظرات کشور اسرائیل، و با جود تمام روابط حسنه با نظام استبدادی مذهبی ریاض به مخالفت جدی دست زده و به تاسی از سیاست "راهبردی" و منافع خویش مانع آن خواهد گردید. با وجود آنهم، اگر کاخ نشینان سعودی با وجود مخالفت های جدی غرب از طریق "بازار سیاه هسته بی"، باین سلاح دست یابند، باز هم مسئله به همین جا خاتمه نمی یابد. دست یافتن به تجهیزات موشک های مناسب با توانا بی های که حامل کلاهک های هسته بی باشد، به نوبه خویش هنوز هم پیچیده تر می باشد. در کنار این مسئله تخنیکی، در صورت دست یابی به سلاح های اتمی، ریاض خود را با یک معضله سیاسی-اجتماعی غیر قابل حل مواجه خواهد دید: در آنصورت عربستان سعودی بحیث کشور "مردود" شناخته خواهد شد. نظر به عدم پشتیبانی های مردمی در درون کشور، "شهزادگان نازپرورده" و "سالخوردگان حریر پوش" سعودی، هیچ یک تاب و توان مقاومت در برابر همچو "سانحه" را نخواهند داشت.

4.3. ریاض در پی توجیه اهداف راهبردی اش

آل سعود، با وجود اهداف چند بعدی اش، به غرب چنین وانمود مینماید که نیاز ریاض به تدارکات بزرگ جنگ افزار های مدرن محصول انکشاف سیاسی اخیر در منطقه میباشد. درین جا طراحان سیاست انکشور هیچ فرصت را هم از دست نمیدهند تا ظهور جمهوری اسلامی ایران را بحیث یک قدرت پر نفوذ، با توانایی های هسته بی برخ غرب بکشند، تا از یک سو سیاست های "راهبردی، سیاسی و مذهبی" خویش را در همچشمی های قاتلان با تهران توجیه نمایند. از طرف دیگر و در حین زمان ریاض تلاش مینماید تا در این کشمکش از حمایت هرچه بیشتر غرب، بویژه ایالات متحده امریکا بر خوردار گردد.

در یکی از نشست های پیمان دفاعی ناتو، که درین اواخر در پایگا نظامی Molesworth در بریتانیای کبیر صورت گرفته بود، شهزاده ترکی الفیصل نیز اشتراک نموده بود. شهزاده ترکی، یکی از طرا حان مهم سیاست خارجی آل سعود است، که زمانی مسئولیت "مخابرات"، دستگاه استخبارات کشور عربستان را بر دوش داشت. وی بحیث یکی از هم نظران نزدیک اسامه بن لادن نیز شناخته شده و از نظام استبدادی گروه طالب بشکل گسترده پشتیبانی نموده است. "شهزاده ترکی" برای آن درین نشست حضور بهم رسانیده بود، تا مواضع کشورش را در قبال "بهار عربی"، این قیام گسترده مردمی جهان عرب توضیح دهد. (19)

پیام آقای ترکی درین نشست پیمان ناتو متمرکز بر این دو نکته ی باهم تنیده دور میزد: نظام بنیاد گرای تشیع در تهران را بمثابة بزرگترین خطر در منطقه جلوه دادن و از آن ضرورت نقش "سرکوبگری" نظام بنیادگرای "وهابیت" را در جهان عرب اشتقاق نمودن. "وهابی ها"، شیعه هارا مسلمان نمی دانند، و در طول تاریخ دوصد ساله خویش در شبه جزیره عرب چندین مرتبه به کشتار جمعی شیعه ها پرداخته اند. (20)

عربستان سعودی کشوری است که در آن قطع کردن دست و پا، تعزیر و تنبیه توسط دره و سرزدن "مجرمان" در دستور روز قرار دارد، گماشتگان اداره "امر به معروف و نهی از منکر" به پیروی از فتاوی "مفتی اعظم" برای استحکام بنیاد گرایی و سرکوبگری به موثر ترین ابزار تنبیه مبدل گردیده اند. باسناد فتاوی مفتی اعظم تظاهرات خیابانی "غیر اسلامی" پنداشته شده و ناقضین این فتوا را جزا های قرون وسطایی تهدید مینماید.

بناسی از گزارش "فریدم هوس" [Freedom House](#)، یک بنیاد حقوق بشر امریکایی، در جدول مقیاس "آزادی های اجتماعی و سیاسی" که از یک تا هفت ردیف بندی شده، عربستان سعودی با قرار گرفتن در ردیف هفت، یعنی آخرین پایه قرار میگیرد. (21) باسناد گزارش مجله "ایکونومیست" [The Economist](#)، در ردیف بندی که در سال 2007 صورت گرفته است، عربستان سعودی در قطار 167 کشور جهان 159 مین کشور شناخته میشود، که بدور از مشخصات آزادی و مردم سالاری قرار میگیرد. (22)

4.4. تهران در پی پیاده کردن راهکار "تفاهم امنیت بومی"

روابط ایران با عربستان از گذشته های دور باینسو پیچیده و چند بعدی تلقی میگردد. گرچه در پشت پرده ی همچشمی های تهران و ریاض، منافع مشخص اقتصادی نهفته است، ولی اکثرا به مبارزات بین دو نظام تیو کراسی، "اصول گرایی تشیع" و "کلیت گرایی وهابیت"، تنها از دریچه "تضاد بین عرب و عجم"، بخوان ایرانی، نگریسته میشود. همچنین مشاهده میشود که قیام های آزادی خواهی در جهان عرب، بویژه در خلیج فارس بزودی بمثابة مبارزه بین "تشیع و تسنن": ارزیابی گردیده و "نوشداروی" که تجویز میشود بنوبه خویش از همین بته سر میزند. ولی در واقع "بهار آزادی خواهی عربی" در بر گیرنده عوامل مختلف، اقتصادی، سیاسی و اجتماعی میباشد. بهمین منوال هم چشمی های تهران- ریاض، با نظر داشت بعد تاریخی آن، بیانگر تفاوت های "راهبردی، سیاسی و مذهبی" دو قدرت منطقوی است که در "مبارزه و تبانی" باهم قرار دارند

با در نظر داشت ظرفیت های بشری، کفایت های اقتصادی و قدرت نظامی که کشور ایران در اختیار دارد، کرسی نشینان تهران بر نا مه های گسترش نفوذ آنکشور را در منطقه روی دست داشته و در پیاده کردن آن مساعی زیاد بخرج میدهند. ازینکه جمهوری اسلامی ایران خویش را از چهار طرف در محاصره حضور نظامی ایالات متحده امریکه میبیند، تهران تلاش میورزد تا حد ممکن این حلقه را شکستانده و در حین زمان بسراغ "هم پیمانان" تازه میروند. با در نظر داشت امواج طوفانی فریاد های آزادی خواهی در منطقه، که ایران به نوبه خویش از آن مسوون دیده نمیشود، تهران تلاش مینماید تا دست نیرو های "بیگانه" از منطقه کوتاه شود. درین راستا نهران درین اواخر با وضاحت بیشتر از گذشته ها به طرح "تفاهم امنیت بومی" - indigenized security arrangement – پناه میبرد. (23) این راهکار در هسته چنین افاده میگردد، که تحکیم ثبات و امنیت در منطقه گویا در حیطة صلاحیت های قدرت های موضوع بحث در خود منطقه قرار دارد. با وجود دشواری های روز افزون در درون کشور، تهران "تفاهم امنیت بومی" را بهترین ابزار رسیدن به اهداف راهبردی خویش تصور مینماید. در اینجا تهران از یکطرف در راستای امکانات تفاهم با عربستان سعودی و همچنان ترکیه، کشور پر نفوذ و با ثبات سیاسی در منطقه، قدم های دیپلماتیک فعال بر میدارد. از طرف دیگر حکومت ایران

باینترتیب "نرمش پذیری" خویش را به نمایش گذاشته تا در راستای دگر گونی ذهنیت ایلات متحد امریکا، دست آورد های به نفع خودش داشته باشد. ولی در راه رسیدن باین هدف دشواری های زیادی عرض اندام مینماید: اینکه این سیاست، نخست از همه با شیوه دید نظامی حکومت اسرائیل در: تضاد اصلی "قرا رمیگیرد، فقط یکطرف قضیه را روشن میسازد. اینکه واشنگتن پشت ورق را نا خوانده و درین بازی سیاسی بمثابه بازیگر بزرگ، میدان را باین سادگی ترک گوید، تحت شرایط متشنج در منطقه، بدور از هر نوع امکانات تصور میشود. در اخیر انقره نیز، در پیوند با گذشته های امپراتوری عثمانی و اهداف راهبردی فعلی خویش "زیر بار این راهکار نخواهد رفت. در اخیر ریاض بمثابه بازیگر اصلی دیگر در ظاهر امر و تا حدود مشخص ازین بر نامه بشکل افزاری و در راستای پیاده کردن اهداف آنی خویش و آنهم بشکل کوتاه مدت استفاده کرده، ولی درکل آنرا نفی خواهد کرد.

4.5. اولویت های غرب: "اهداف راهبردی" در رویارویی با "ارمان گرای آزادیخواهی"

به نظر می رسد که مواضع سعودی بمثابه یک قدرت سرکوبگر منطقه بی بصورت کل از حمایت غرب بر خوردار است. در رابطه به داد وستد لیبو پارده، اکارت فن کلیدن، وزیر دولت در دفتر صدراعظم جمهوری فدرالی آلمان، عربستان سعودی را بحیث "یک همکار مهم راهبردی" معرفی مینماید. مارتین لیدندر، سیاستمدار بلند پایه حزب "دموکرات آزاد" به نوبه خویش باین نظر است که در قبال گفتگو در مورد لیبو پارده، باید مسئله توازن قوا را در منطقه در نظر گرفت. ازین نگاه بایست در رویارویی با ایران "سرکرده گرا" (هژمون نیست) از عربستان سعودی پشتیبانی کرد. (24) حکومت های غرب در مجموع باین نظر اند که عربستان سعودی، بزرگترین کشور صادر کننده نفت در سی سال گذشته بمثابه یک عامل "ثبات بخش" در منطقه نقش خود را بخوبی بازی نموده است. گفتگو در مورد اهمیت راهبردی کشور عربستان سعودی، گرچه در رابطه با جمهوری اسلامی ایران مورد تأیید غرب قرار میگیرد، ولی با در نظر داشت مواضع اسرائیل و خطرات ناشی از "هژمونی گرای" کشور های منطقه برای اسرائیل از پیچیدگی خاص بر خوردار میباشد. از خلال جر و بحث هایی که در مورد داد وستد لیبو پارده جریان دارد، چنین بر می آید که درین مورد واشنگتن هم با داد وستد لیبو پارده توافق داشته و حکومت اسرائیل هم درین زمینه "تفاهم" دارد. یگال پالمور، سخنگوی وزارت خارجه اسرائیل از موضعگیری صریح درین مورد خودداری نموده و گفته است "ما ترجیح میدهم که حالا درین مورد واکنش نشان ندهیم". (25) اندرو شپیرو، دستیار امور سیاسی-نظامی وزارت خارجه امریکا اظهار داشته است که در قبال تدارکات جنگ افزار توسط ریاض، واشنگتن "تناسب قوا" را در منطقه در نظر گرفته و باین نتیجه رسیده است که "داد و ستد نظامی مورد بحث خواست های امنیتی اسرائیل را متأثر نساخته و به چارچوب ظرفیت نظامی آنکشور لطمه نمی زند." (26)

در چارچوب سیاست های جهانی غرب، بویژه پس از حملات دهشت افگنی سال 2001 در نیو یارک و واشنگتن، "حفظ امنیت ملی" این کشور ها از اولویت جدی و خاصی بر خوردار است. اهمیت موضوع درین جاست که در مبارزه علیه "دهشت افگنی بین المللی"، با وجود تفاوت های سلیقه بی و محیطی، در غرب توافق کامل دیده میشود. پس از "حفظ امنیت ملی"، با وجود تعبیر های جنجال بر انگیز آن، مسئله اهداف راهبردی از اولویت درجه دوم بر خوردار دیده میشود. از سوی دیگر، غرب نظر به تعهدات بین المللی خویش در قبال آزادی و حفظ حقوق بشر و هم قسماً نظر به توقعات ناشی از مبارزات آزادی خواهی و مردم سالاری در خود این کشور ها، در راستای پیاده کردن اهداف راهبردی خویش در مخصصه خاصی قرار میگیرد. اگر برآورده شدن اهداف غرب، تحت شرایط مشخص سیاسی و جیو پولیتیکی با جنبش های آزادی خواهی در همسویی قرار گرفت، که ندرتا بوقوع مینویسند، پس غرب حتی با نظام های اقتدار گرا به مبارزه میپردازد. در صورت عکس موضوع، راهکار غرب در جهت "استقرار نظام های استبدادی با پوشش های دینی و یا سکولارستی متمرکز گردیده و از فریاد های آزادیخواهی مردم سالاری خطه های پر آشوب فاصله میگیرد.

پیاده کردن این راهکار را بطور روشن در پیشینه نزدیک افغانستان دیده میتوانیم. پس از سقوط نظام دیوان سالار داکتر نجیب، نظر به تشنت سیاسی و نداشتن بر نامه بازسازی، مجاهدین موفق نشدند تا

دولتی تشکیل دهند، که از یکطرف آرامش نسبی را در درون کشور تامین کند و از طرف دیگر اهداف "راهبردی غرب" از قبیل تمدید لوله گاز از آسیای مرکزی عملی گردد. غرب به سرکردگی امریکا و از طریق دستیاری اسلام آباد و ریاض و همکاری های گروه های مشخص افغانی تبار "تحریک اسلامی طلبه" را بحیث یک نیروی "نظام مند" بر کرده مردم افغانستان پیاده کرد. پس از آنکه گروه التقاطی طالب، افغانستان را به لانه دهشت افگنی بین المللی تبدیل کرد، نظر به خطرات ناشی از آن و همچنان خوداری گروه طالب از تسلیمی رهبران شبکه دهشت افگن القاعده به امریکا، غرب دوباره مجبور به راندن گروه های دهشت افگن از سر زمین هندوکش گردید. باینترتیب ايجاد یک فضای تازه سیاسی و زمینه ساز مردم سالاری بمثابه یک محصول ضمنی سیاست ضد دهشت افگنی امریکا خلق گردید. در اخیر نظر به تکامل اوضاع اکنون دوباره خطر آن احساس میشود که از طریق "گفتگو" با طالبان پایه های اقتدارگرایی دینی در کشور هنوز هم محکمتر گردد. به این ترتیب، در راستای پیاده کردن اهداف راهبردی، گویا آرمان های آزادی خواهی و مردم سالاری در افغانستان در "محراب" معمول "ثبات سیاسی" قربانی گردد.

با در نظر داشت این تجربه تلخ تاریخی اکنون "بهار آزادی" جهان عرب از نظر غرب از اولویت بر خوردار نمی باشد. اگر اهداف راهبردی غرب از طریق ظهور نیروی سرکوبگر و دستیار غرب پیاده گردد، آنهم طوریکه این نیروی سرکوبگر خود بار مالی مخارج هنگفت نظامی را بردوش بکشد، هیچ مانع در جهت پشتیبانی از این نیروی "سرکوبگر" دیده نمیشود. در نتیجه غرب، عربستان سعودی را با تمام استبداد تمامت گرای مذهبی در درون کشور و پشتیبانی مالی از حرکات سلفی در دیگر مناطق، به یک نیروی سرکوبگر مبدل خواهد نمود. اما تاریخ بزودی کمبودی ها و کوتاه نظری های این راهکار را روشن خواهد ساخت. در اینجا چه بجا هست هرگاه کلام آن شاعر شیرین سخن را تکرار کنیم که می گوید: "عجب صبری خدا دارد اگر من جای او بودم".

نتیجه گیری

با پیاده کردن راهیافت جدید تسلیحاتی، عربستان سعودی در راستای ظهور آنکشور بمثابه یک نیروی سرکوبگر منطقه یی، زیرپوشش هم چشمی با ایران، یک گام مهم بر داشته است. باین ترتیب کاخ نشینان ریاض در کنار شیوه کار گذشته شان، یعنی گستردن روز افزون "وهابیت" توسط "اعانه های سخاوتمندانه"، تمویل مدارس دینی و بنیاد های تبلیغاتی، اکنون زمینه آنرا آماده ساخته اند تا در "صورت لزوم" به زور نظامی هم توسل جویند. غرب و بویژه ایالات متحده امریکا با در نظر داشت "اهداف راهبردی" خویش بر این راهیافت بنیاد گرا های عربی صحه میگذارد.

اینکه این همسویی دو نیروی ناساز در عصر "جهانی شدن"، با مشخصه هنوز هم تحت قیادت امریکا، به بن بست مواجه خواهد شد، کمتر تردیدی وجود دارد. ولی تعیین بعد زمانی بروز این "بن بست"، پرسشی است که جواب آن بسیار پیچیده بوده و با انکشاف اوضاع و یک سری از مسایل هنوز هم معلق تر سیاسی-اجتماعی، بویژه در منطقه گره خورده است.

رویکرد ها

(1)

<http://www.spiegel.de/politik/ausland/0,1518,750814,00.htm>

(2)

[http://www.welt.de/politik/deutschland/article13470945/Leo-2- \)](http://www.welt.de/politik/deutschland/article13470945/Leo-2-))
[Eine-effektive-Waffe-gegen-Strassenproteste.html](http://www.welt.de/politik/deutschland/article13470945/Leo-2-))

(3)

[http://www.welt.de/politik/deutschland/article13467599/Der-heimliche- \)](http://www.welt.de/politik/deutschland/article13467599/Der-heimliche-))
[Panzer-Deal-mit-Saudi-Arabien.html](http://www.welt.de/politik/deutschland/article13467599/Der-heimliche-))

(3a) همانجا

(4)

[http://www.augsburger-allgemeine.de/wissenschaft/Kampfpanzer-Leopard- \)
*2-A7-id15777691.html](http://www.augsburger-allgemeine.de/wissenschaft/Kampfpanzer-Leopard-)
*2-A7-id15777691.html)

(5)

[http://nachrichten.rp-online.de/titelseite/spd-panzerlieferung-an-saudis-ist-
rechtsbruch-1.1325000](http://nachrichten.rp-online.de/titelseite/spd-panzerlieferung-an-saudis-ist-
rechtsbruch-1.1325000)

(6)

[http://www.welt.de/politik/deutschland/article13470945/Leo-2-Eine- \)
\(effektive-Waffe-gegen-Strassenproteste.html](http://www.welt.de/politik/deutschland/article13470945/Leo-2-Eine-)
(effektive-Waffe-gegen-Strassenproteste.html)

(7)

[http://www.bild.de/politik/inland/panzer/saudi-arabien-deal-leopard- \) .
warum-wollen-alle-diesen-super-panzer-18698166.bild.html](http://www.bild.de/politik/inland/panzer/saudi-arabien-deal-leopard-) .
warum-wollen-alle-diesen-super-panzer-18698166.bild.html)

(8)

[http://www.welt.de/print/die_welt/politik/article13472921/Leoparden- \)
\(gegen-Iran.html](http://www.welt.de/print/die_welt/politik/article13472921/Leoparden-)
(gegen-Iran.html)

(9)

[http://nachrichten.rp-online.de/titelseite/spd-panzerlieferung-an-saudis-ist- \)
rechtsbruch-1.1325000](http://nachrichten.rp-online.de/titelseite/spd-panzerlieferung-an-saudis-ist-)
rechtsbruch-1.1325000)

(10)

)

[http://www.nzz.ch/nachrichten/politik/international/deutschland_saud- 4
arabien_panzereschaeft_1.11227000.html](http://www.nzz.ch/nachrichten/politik/international/deutschland_saud- 4
arabien_panzereschaeft_1.11227000.html)

همانجا (11)

(12)

[http://www.nzz.ch/nachrichten/politik/international/deutschland_saud-
arabien_panzereschaeft_1.11227000.html](http://www.nzz.ch/nachrichten/politik/international/deutschland_saud-
arabien_panzereschaeft_1.11227000.html)

(13)

[http://www.washingtonpost.com/wp-
dyn/content/article/2010/10/20/AR2010102006518.html](http://www.washingtonpost.com/wp-
dyn/content/article/2010/10/20/AR2010102006518.html)

همانجا (14)

(15)

[www.nytimes.com/2011/06/09/world/middleeast/09saudi.html?_r=1&sq=saudi
arabia&st=cse&scp=3&pagewanted=print](http://www.nytimes.com/2011/06/09/world/middleeast/09saudi.html?_r=1&sq=saudi
arabia&st=cse&scp=3&pagewanted=print)

(16)

www.reuters.com/article/2010/09/15/us-saudi-usa-arms-idUSTRE68E3BH20100915

(17)

[http://www.atimes.com/atimes/Middle_East/MG07Ak01.html \)](http://www.atimes.com/atimes/Middle_East/MG07Ak01.html))

(18)

<http://www.susris.com/articles/2008/ioi/080209-lippman-nuclear.html>

(19)

[http://www.atimes.com/atimes/Middle_East/MG07Ak01.html \) .](http://www.atimes.com/atimes/Middle_East/MG07Ak01.html) .)

(20)

Hamid Algar; Wahabism: A Critical Essay, Published by „ Islamic Publications)
International“, Oneonta, New York, 2002, P.24 ek,

(21)

(http://de.wikipedia.org/wiki/Menschenrechte_in_Saudi-Arabien)

همانجا (22)

(23)

Rava Bhalla, The U.S.-Saudi Dilemma: Iran's Reshaping of Persian Gulf Politics,

<http://www.stratfor.com/>

(24)

<http://nachrichten.rp-online.de/titelseite/spd-panzerlieferung-an-saudis-ist-rechtsbruch-1.1325000>

(25)

http://www.nzz.ch/nachrichten/politik/international/deutschland_saudi-arabien_panzergeschaefte_1.11227000.html

(26)

<http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2010/10/20/AR2010102006518.html>